

UNIVERZA NA PRIMORSKEM
FAKULTETA ZA MANAGEMENT

Z
A
K
LJ
U
Č
N
A
P
R
OJ
E
K
T
-

ZAKLJUČNA PROJEKTNA NALOGA

MELIKA LULIĆ

M
E
L
I
K
A
L
U
L
I
Ć

KOPER, 2017

UNIVERZA NA PRIMORSKEM
FAKULTETA ZA MANAGEMENT

Zaključna projektna naloga

ZAVAROVALNO POSREDNIŠTVO V REPUBLIKI
SLOVENIJI

Melika Lulić

Koper, 2017

Mentor: izr. prof. dr. Danila Djokić

POVZETEK

Zavarovalno posredovanje je ključnega pomena za zavarovanca in zavarovalnico. Posredniki pri opravljanju zavarovalnega posredovanja ščitijo zlasti interese strank, zavarovalnicam pa pomagajo pri iskanju zavarovalcev, ki želijo z njimi skleniti zavarovalno pogodbo. Osrednja naloga zavarovalnega posredovanja je torej vzpostavljanje in vzdrževanje stikov med zavarovalnicami in strankami. V projektni nalogi so podrobneje predstavljene pravna ureditev zavarovalnega posrednika ter njegove glavne naloge in obveznosti v odnosu do strank ter zavarovalnic. Namerna naloga je predstavitev vseh zakonskih in podzakonskih predpisov, ki urejajo področje zavarovalnega posredovanja ter varovanja interesa strank. Veliki pomen pri poslovanju zavarovalnih posrednikov ima tudi Kodeks dobrih poslovnih običajev, ki usmerja posrednike k etičnemu ravnanju. Za celoten proces nadziranja nad poslovanjem posrednikov je ključna Agencija za zavarovalni nadzor.

Ključne besede: zavarovalništvo, posrednik, zakonik, varovanje, stranke.

SUMMARY

Insurance brokerage is crucial for the insured person and the insurance company. Intermediaries protect the interests of their clients in particular, but they also help the insurance companies when searching for insurers, who want to conclude with them. The main task of insurance brokerage is therefore to establish and maintain contacts between the insurance companies and their clients. The diploma paper presents the legal regulation of the insurance broker and its main tasks and obligations in relation to clients and insurance companies in more detail. The purpose of the task is to present all legal and regulatory regulations that regulate the field of insurance brokerage and the protection of clients' interests. In the business of insurance intermediaries there is a Code of Good Business Practices, which is very important because it directs intermediaries to act more ethically. The Insurance Supervision Agency is crucial for the entire process of overseeing the operations of intermediaries. It is responsible for issuing measures in cases where the intermediaries do not stick to the rules.

Key words: insurance, intermediary, Code, protection, clients.

UDK: 368.023.5(043.2)

*»Verjemi, da zmoreš
in si že na pol poti do cilja.«
(Theodore Roosevelt)*

ZAHVALA

Zahvaljujem se mentorici, izr. prof. dr. Danili Djokić, za izjemno pomoč, čas, svetovanje, podporo in pozitivno energijo pri izdelavi zaključne projektne naloge.

Posebna zahvala moji mami Aidi in očetu Hasanu, saj sta mi omogočila študij in verjela v moje sposobnosti. Bratoma Aleku in Kenanu ter fantu Ameru pa zahvala, ker so mi z vso ljubeznijo stali ob strani v vseh lepih in slabih trenutkih. Rada vas imam!

Še zahvala vsem tistim, ki so mi na kakršenkoli način pomagali.

Velika hvala vsem!
Melika Lulić

VSEBINA

1	Uvod	1
1.1	Opredelitev problema in teoretičnih izhodišč.....	1
1.2	Namen in cilji zaključne projektne naloge.....	3
1.3	Predvidene metode za doseganje ciljev	3
1.4	Predpostavke in omejitve zaključne projektne naloge	4
2	Zavarovalništvo.....	5
2.1	Zgodovina zavarovalništva	5
2.2	Zgodovina zavarovalnega posredništva v RS.....	6
3	Zavarovalno pravo v Sloveniji.....	7
3.1	Statusno zavarovalno pravo	7
3.2	Pojem in pomen zavarovalnega posla.....	8
3.3	Položaj zavarovalnice	9
4	Zavarovalni posrednik	10
4.1	Status zavarovalnega posrednika.....	10
4.2	Registri zavarovalnih posrednikov.....	11
4.3	Pogoji za opravljanje posredniške dejavnosti	12
4.4	Naloge in pristojnosti zavarovalnega posrednika	12
4.5	Organizacije vezane na delovanje zavarovalnih posrednikov	13
4.5.1	Združenje zavarovalnih posrednikov.....	14
4.5.2	Agencija za zavarovalni nadzor.....	14
5	Pravni predpisi in zavarovalni posrednik.....	15
5.1	Zakon o zavarovalništvu in posrednik	15
5.2	Obligacijski zakonik in posrednik.....	16
5.3	Zakon o varstvu potrošnikov	17
5.4	Zakon o varstvu osebnih podatkov in obveznosti posrednika	19
5.5	Posrednik in evropska direktiva	20
5.6	Kodeks dobrih poslovnih običajev.....	21
6	Poslovanje zavarovalnih posrednikov.....	22
6.1	Zavarovalni posrednik in stranka	22
6.2	Zavarovalni posrednik in zavarovalnica.....	22
6.3	Zavarovalni posrednik in zastopnik	23
6.4	Prednosti in slabosti zavarovalnih posrednikov in zastopnikov	24

7 Nadzor poslovanja zavarovalnih posrednikov	25
7.1 Postopek nadzornega pregleda.....	25
7.2 Odvzem dovoljenja zavarovalnega posredovanja.....	25
7.3 Drugi ukrepi proti kršitvam obveznosti posrednikov	26
8 Prihodnost zavarovalnega posredovanja.....	27
9 Sklep.....	28
Literatura.....	31
Priloge.....	35

KRAJŠAVE

ZZavar	Zakon o zavarovalništvu
OZ	Obligacijski zakonik
ZVPot	Zakon o varstvu potrošnikov
ZVOP	Zakon o varstvu osebnih podatkov
ZGD	Zakon o gospodarskih družbah
DOZ	Državni zavarovalni zavod
AZN	Agencija za zavarovalni nadzor
ZZPS	Zavod zavarovalnih posrednikov
GZS	Gospodarska zbornica Slovenije

1 UVOD

Zavarovalništvo je gospodarska dejavnost, ki ima poseben pomen za gospodarstvo, saj ustvarja gospodarsko varnost. V Sloveniji je bilo področje zavarovalništva zakonsko prvič urejeno z Zakonom o zavarovalništvu (ZZavar, *Uradni list RS*, št. 13/00). Ta zakon predstavlja podlago in je osnova za področje zavarovalnega posredovanja.

1.1 Opredelitev problema in teoretičnih izhodišč

Zavarovalno posredovanje ima ključno vlogo pri prodaji zavarovanj, saj ta dejavnost predstavlja povezovalni element med zavarovalnico, ki ponuja zavarovanja in strankami, ki ta zavarovanja potrebujejo. Pri tem nastajajo različni zavarovalni posli, ki predstavljajo sklepanje in izvrševanje pogodb o premoženjskem in življenjskem zavarovanju ali pozavarovanju, razen obveznih socialnih zavarovanj (Šrše 2011). Prodaja zavarovalnih storitev poleg klasične prodaje preko prodajnih mest zavarovalnice, tako ločeno poteka tudi preko zavarovalnih posrednikov.

Zavarovalni posrednik (ang. broker)¹ je oseba, ki posreduje pri sklepanju zavarovalne pogodbe za eno ali več zavarovalnic. Predmet pogodbe je vzpostavljanje stikov med zavarovalnico in zavarovancem. Storitev posrednika je prizadevanje spraviti zavarovanca v stik z zavarovalnico. Poleg navedenega se pod zavarovalno posredništvo štejejo tudi aktivnosti, ki so povezane s pripravo na sklenitev zavarovalne pogodbe, ter pomoč pri izvrševanju pravic iz pogodbe, še posebej pri reševanju odškodninskih zahtevkov, naslovljenih na zavarovalnico (ZZavar-1, *Uradni list RS*, št. 13/00, 91/00, 21/02, 50/04, 102/04, 79/06, 109/06, 102/07, 69/08, 19/09, 49/09, 79/10, 99/10, 90/12, 56/13, 63/13, 93/15).

Pri urejanju poslovanja posrednikov imajo pomembno vlogo zakonska in pogodbeno določila zlasti naslednjih predpisov:

- Obligacijski zakonik, ki določa posredniško pogodbo s katero se posrednik zaveže, da si bo prizadeval najti in spraviti v stik z naročnikom, t. j. osebo, ki se bo z njim pogajala za sklenitev določene pogodbe (OZ-UPB1, *Uradni list RS*, št. 83/01, 28/06, 40/07, 97/07, 64/16).

¹ Broker-ja m, člov. (ô) pog.

1. kdor opravlja borzne posle po nalogu komitenta; borzni posrednik: *uspešen broker; Iščejo brokerja, da bi ob sprostivni trgovanja na borzi čim prej prodali svoje delnice*

2. posrednik: *Ne morem razumeti, da lahko brokerji ponujajo nižjo ceno zavarovanja, kot jo ponujajo zavarovalnice* E ← agl. *broker* 'mešetar, posrednik' (SSKJ 2017)

- Zakon o zavarovalništvu, ki od leta 2000 ureja področje poslovanja zavarovalnih posrednikov.
- Zakon o varstvu potrošnikov, ki določa, da morajo biti zavarovalni pogoji jasni in razumljivi in v slovenskem jeziku in ne smejo biti nepošteni do zavarovalca kot potrošnika, ker so sicer nični (ZVPot-UPB2, *Uradni list RS*, št. 20/98, 25/98, 110/02, 14/03, 51/04, 98/04, 126/07, 86/09, 78/11, 38/14, 19/15).
- Zakon o varstvu osebnih podatkov, kjer so definirane dolžnosti vseh članov organov zavarovalnice, ki so jim na kakršenkoli način dostopni zaupni podatki, da varujejo le te in da jih ne smejo poročati tretjim osebam, niti jih sami izkoriščati ali omogočati, da bi jih izkoriščale tretje osebe (ZVOP-1-UPB1, *Uradni list RS*, št. 86/04, 67/07, 94/07).

Nadzor nad poslovanjem zavarovalnimi posredniki in zavarovalno posredniško družbo opravlja Agencija za zavarovalni nadzor (ZZavar-1), ki je tudi upravičena do odvzema dovoljenja v primeru, da posredniki ali posredniške pogodbe kršijo natančno določena pravila.

Med posrednikom in zavarovalnico se ne sklepa pogodba o posredovanju, lahko pa se s posebno pogodbo o sodelovanju dogovorita o tarifi plačila za posredovanje. Med posrednikom in zavarovalnico se oblikuje obligacijsko razmerje, ki temelji na enostranski izjavi volje zavarovalnice, da je pripravljena sprejeti ponudbo zavarovanca, za katerega dela posrednik, posredniku pa je zato pripravljena plačati provizijo (Ivanjko 2003, str. 243–246). V 554. členu ZZavar-1 je omenjeno, da zavarovalni posrednik nima pravice od zavarovalca zahtevati plačilo provizije oziroma kakršnegakoli drugega plačila, če ni s posredniško pogodbo, sklenjeno z zavarovalcem, izrecno pisno drugače dogovorjeno.

1.2 Namen in cilji zaključne projektne naloge

Namen zaključne projektne naloge je:

- proučitev pravne ureditev, ki zadeva zavarovalnega posrednika ter njegove naloge in obveznosti,
- proučitev zakonskih določil, in njihovih sprememb, ki uravnavajo poslovanje zavarovalnega posrednika,
- proučitev zavarovalnega posrednika pri varovanju podatkov, ki jih prejme od strank, po Zakonu o varstvu potrošnikov in Zakonu o varstvu osebnih podatkov,
- proučitev pogojev za opravljanje poklica zavarovalnega posrednika,
- proučitev razmerja med zavarovalnim posrednikom in strankami z vidika varovanja interesa strank.

Cilji zaključne projektne naloge so:

- predstavitev zavarovalnega posrednika pri svetovanju za izbiro zavarovanja,
- predstavitev slovenskega prava, ki je usklajeno z evropskim pri urejanju področja zavarovalnega posredovanja,
- predstavitev razlik med zavarovalnim zastopnikom in posrednikom,
- predstavitev organizacij, ki so vezane na poslovanje zavarovalnih posrednikov,
- predstavitev Agencije za zavarovalni nadzor, ki opravlja nadzor nad poslovanjem posrednikov,
- analiza varovanja interesov strank in spoštovanja predpisov zavarovalnih posrednikov na tem področju.

1.3 Predvidene metode za doseganje ciljev

Zaključna projektna naloga analizira položaj in storitev zavarovalnega posrednika, pri čemer uporablja tudi historično in primerjalno metodo. Usmerjena je v proučevanje položaja zavarovalnega posrednika in njegovega razmerja do strank, oziroma varstva interesov strank. Teoretični del zajema preučevanje domače in tuje literature in zakonskih virov in predpisov. Poleg zakonskih virov so v nalogi uporabljeni tudi viri iz spletnih podatkov Agencije za zavarovalni nadzor, Slovenskega zavarovalnega združenja, Kodeksa dobrih poslovnih običajev ter različnih zakonov. Z deskriptivno metodo so opisani pogoji za opravljanje dejavnosti zavarovalnega posredovanja ter pridobitev dovoljenje za opravljanje omenjenega poklica. Predstavljene so naloge in obveznosti zavarovalnih posrednikov, ki so zakonsko določene. Pa poleg tega so opisana določila, kako se morajo posredniki držati dobrih poslovnih običajev – uzanc, da bi lahko uspešno in dolgoročno poslovali.

1.4 Predpostavke in omejitve zaključne projektne naloge

Omejitve:

Naloga se omejuje na poslovanje zavarovalnega posrednika, katerega položaj ni enak zavarovalnemu zastopniku. Zavarovalni zastopnik bo zgolj predstavljen v poglavju, ki bo govorilo o razlikah med zavarovalnim zastopnikom in posrednikom. Omejitev je podana z namenom, da se poglobljeno prikažejo posrednik in njegove obveznosti do strank ter vsi predpisi, ki urejajo njegovo poslovanje in razmerja.

2 ZAVAROVALNIŠTVO

Korenine zavarovalništva segajo več tisoč let v preteklost (Pavliha 2000). Človek se je (za)varoval že v davni preteklosti, saj se je poskušal na vse načine braniti pred nevarnostmi, ki so nanj prežale na vsakem koraku. Po razpoložljivih virih lahko ugotovimo, da je bila prva zavarovalnica ustanovljena le 1668 v Parizu, ukvarjala pa se je s pomorskim zavarovanjem. Sodobno zavarovanje pa se je resnično razvilo šele v zadnjih dveh stoletjih. Ljudje množično sklepajo zavarovanja, še posebej, če imajo kaj pod palcem, tako da je povpraševanje po tovrstni storitvi premo sorazmerno s stopnjo življenjskega standard družbe. Zavarovalništvo ima kot gospodarska dejavnost poseben pomen za gospodarstvo, saj je njegova glavna funkcija ustvarjanje gospodarske varnosti (Boncelj 1983).

2.1 Zgodovina zavarovalništva

Marko Pavliha (2000) ugotavlja, da je bila že leta 1452 ustanovljena Bratovščina Slovencev, kar priča o zgodnjemu razvoju slovenskega zavarovalništva. Bratovščina, ki je tedaj tudi dobila svoj prvi statut, je bila po svojem namenu nekakšna prva zavarovalnica za življenjsko in podobno zavarovanje med Slovenci. Zanimiv zametek zavarovalnega prava oziroma zdravstvenega zavarovanja je statut ljubljanskega krojaškega ceha iz leta 1579, ki je določal skupno pomoč iz blagajne za pomočnike in mojstre. Kot navaja Škufca(2003), je bil leta 1776 prvi poskus ustanovitve prave zavarovalnice proti požarni škodi v slovenskih deželah, ko si je tedanje Poljedelsko društvo prizadevalo ustanoviti “pogorelsko zavarovalnico”, vendar mu zamisli ni uspelo uresničiti. Konec leta 1899 je bila ustanovljena Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani, ki je začela delovati v začetku avgusta 1900 (Zavarovalnica Triglav. 2017)

Po končani prvi svetovni vojni smo Slovenci dobili novo delniško zavarovalno družbo z imenom Jugoslovanska zavarovalna banka Slavija s sedežem v Ljubljani. Po drugi svetovni vojni smo imeli v začetku opraviti s sovjetskim vzorcem zavarovalnega podjetja v obliki Državnega zavarovalnega zavoda (DOZ), potem pa se je zvrstilo več reform zavarovalstva. Z zakonom o zavarovalnicah in zavarovalnih skupnostih iz leta 1962 so zavarovalnice zopet postale gospodarske organizacije, s svežnjem predpisov v letih 1967 in 1968 pa naj bi zaživel konkurenca, prostovoljno zavarovanje družbenega premoženja, decentralizirano izravnavanje nevarnostmi ter družbeno upravljanje.

Leta 1990 je Zakon o temeljih sistema premoženjskega in osebnega zavarovanja končno vsaj delno posodobil ustanavljanje in poslovanje zavarovalnic ter med drugim vnovič blagoslovil zavarovalne delniške družbe. Zadnjo reformo je v začetku leta 2000 prinesel Zakon o zavarovalništvu – ZZavar (*Uradni list RS*, št. 13/00) (Pavliha 2000).

2.2 Zgodovina zavarovalnega posredništva v RS

Zavarovalni posredniki, ki so prvič nastopili na območju Republike Slovenije, so bili iz posredniške družba Greco z Dunaja, in sicer leta 1992. Družba je posredno iz tujine urejala zavarovalne posle za Tobačno iz Ljubljane. Že pred sprejetjem omenjenega Zakona o zavarovalništvu (ZZavar, *Uradni list RS*, št. 13/00), ki prvič opredeljuje in ureja poslovanje zavarovalnih posrednikov pri nas, se je v Sloveniji s trženjem zavarovanj ukvarjalo več kot 3000 ljudi (Pavliha 2000). To pomeni, da so se s trženjem zavarovanj ukvarjale tudi druge osebe, med drugimi tudi zavarovalni posredniki, ki so poslovali brez zakonske podlage. S sprejetjem zakonske ureditve za posrednike se njihovo število in delež zavarovanj sklenjenih s posredovanjem iz leta v leto povečuje (Nograšek 2005).

3 ZAVAROVALNO PRAVO V SLOVENIJI

Statusno zavarovalno pravo ureja zlasti ustanavljanje, poslovanje, nadzor in prenehanje zavarovalnic, pozavarovalnic, kakor tudi položaj zavarovalnih posrednikov. Vire zavarovalnega prava lahko razvrstimo predvsem na zakonske in podzakonske predpise, splošne in posebne zavarovalne pogoje oziroma tipske pogodbe, uzance ter druge dobre poslovne običaje, pogodbeno avtonomijo, sodno prakso in pravno doktrino.

3.1 Statusno zavarovalno pravo

Osrednji predpis v Sloveniji je Zakon o zavarovalništvu (*ZZavar*, *Uradni list RS*, št. 13/00), ki je začel veljati 3. marca 2000. Prvotni zakon je bil sestavljen iz 364 členov v 21 poglavjih, njegov cilj pa je na sistematsko zaokrožen način urediti področje zavarovalništva v Republiki Sloveniji. Zakon temelji na načelu preglednosti delovanja zavarovalništva, načelu varnega in skrbnega poslovanja, načelu obvladovanja tveganj in načelu nadzora. Ureditev naj bi v največji možni meri prevzela pravni red EU in tako omogočila nadaljnji razvoj te izjemno pomembne gospodarske panoge. Za zavarovalno pravo je značilna visoka stopnja kognentnosti oziroma državnega poseganja v pogodbeno in statusno sfero, predvsem zaradi varovanja zavarovancev ter zajetnega kupčka denarja, ki se zbira v okviru te dejavnosti. Druga značilnost zavarovalnega prava je njegovala zapletenost oziroma kompleksnost ter prepletenost pogodbenega in statusnega prava.

Dne 1. 1. 2016 je začel veljati prenovljeni Zakon o zavarovalništvu, ki je bil do zadnje različice prenovljen 19-krat. Zakon o zavarovalništvu (*ZZavar-1*, *Uradni list RS*, št. 93/15) ima 647 členov in v primerjavi s prvotnim zakonom ni bistveno spreminjal zakonske ureditve zavarovalnega posrednika. Del zakona o zavarovalnem posredovanju bo zato treba naknadno spremeniti glede na direktivo o zavarovalnem posredovanju oziroma distribuciji zavarovalnih produktov. Nova direktiva določa obveznost varovanja strank ne samo za posrednike ampak tudi za druge udeležence pri sklepanju zavarovalnih poslov. Potrebno bo tudi redno izobraževanje posrednikov z namenom izboljšanja področja posredništva v Sloveniji.

Kljub temu da ima Slovenija svoje pravne akte, nas, odkar smo članica Evropske unije, zavezujejo še njeni pravni akti tako v gospodarstvu kot v zasebnem življenju². S sprejetjem

²Zavarovalno pravo. 2011. *Zavarovalne storitve*.

http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/ss/Gradiva_ESS/UNISVET/UNISVET_68ET_Zavarovalno_Ciglic.pdf

omenjenega prenovljenega zakona je opravljena prva faza prilagajanja normativne ureditve zavarovalništva v Sloveniji evropskim standardom in normativnemu sistemu³.

3.2 Pojem in pomen zavarovalnega posla

ZZavar-1 (*Uradni list RS*, št. 13/00, 91/00, 21/02, 50/04, 102/04, 79/06, 109/06, 102/07, 69/08, 19/09, 49/09, 79/10, 99/10, 90/12, 56/13, 63/13, 93/15) v 7. členu natančno opredeljuje pojem zavarovalnega posla, in sicer kot sklepanje in izvrševanje pogodb⁴ o premoženjskem in življenjskem zavarovanju ali pozavarovanju, razen obveznih socialnih zavarovanj.

V 113. členu ZZavar-1 je opredeljeno, da zavarovalne posle lahko opravlja:

- zavarovalnica s sedežem v Republiki Sloveniji, ki je za opravljanje teh poslov pridobila dovoljenje od Agencije za zavarovalni nadzor;
- zavarovalnica tretje države, ki je v skladu s tem zakonom upravičena neposredno opravljati zavarovalne posle na območju Republike Slovenije ali podružnica zavarovalnica tretje države, ki pridobi dovoljenje Agencije za zavarovalni nadzor za ustanovitev podružnice;
- zavarovalnica države članice Evropske unije, ki v skladu s tem zakonom ustanovi podružnico na območju Republike Slovenije oziroma je v skladu s tem zakonom pooblaščen neposredno opravljati zavarovalne posle na območju RS.

V svetu obstajata dva temeljna modela prodaje zavarovanj. Interni model predstavlja prodaja kot del posamezne zavarovalnice, katero jo opravljajo njeni redno zaposleni ali pogodbeni delavci. Eksterni model pa predstavlja prodaja prek zunanjega podjetja z neodvisnim, strokovnim in predvsem pogodbenimi sodelavci, ki skrbijo za prodajo programov ene ali več zavarovalnic (Šifrer 1994). Poleg zavarovalnic prodaja zavarovalnih storitev tako ločeno poteka še preko zavarovalnih zastopnikov in posrednikov.

Tržne poti, ki se uporabljajo v zavarovalništvu so odvisne od:

- vrste zavarovanja,
- strukture zavarovalne ponudbe,
- zmogljivosti zavarovalnica in izbire ciljnih trgov.

Zavarovanja se glede na glavne nevarnosti, ki jih krijejo, razvrščajo v naslednje zavarovalne vrste⁵:

³Inštitut za zavarovalništvo in pravo v Mariboru. [Http://www.zavarovanje-osiguranje.eu/zavarovalnistvo/novi-zavar-1/](http://www.zavarovanje-osiguranje.eu/zavarovalnistvo/novi-zavar-1/)

⁴Po omenjenemu zakonu, sklepanje in izvrševanje pogodb opravi zavarovalnica ali drugi delavci zavarovalnice ne pa zavarovalni posredniki. Posredniki so zadolženi zgolj za iskanje strank in povezovanje le teh z zavarovalnico.

⁵2. odstavek sedmega člena ZZavar-1

- nezgodno zavarovanje,
- zdravstveno zavarovanje,
- zavarovanje kopenskih vozil,
- zavarovanje tirnih vozil,
- letalsko zavarovanje,
- zavarovanje plovil,
- zavarovanje prevoza blaga,
- zavarovanje požara in elementarnih nesreč ipd.

3.3 Položaj zavarovalnice

Temeljna izvajalka zavarovalnih poslov je zavarovalnica, ki je zakonsko opredeljena kot pravna oseba s sedežem v Republiki Sloveniji, katera je od nadzornega organa pridobila dovoljenje za opravljanje zavarovalnih poslov. Zavarovalnice običajno poslujejo prek centrale in podružnic, ki so krajevno ločene od sedeža družbe. Beseda zavarovalnica torej vključuje poleg zavarovalne delniške družbe in vzajemne zavarovalnice tudi pozavarovalnico, zavarovalni in pozavarovalni pool ter zavarovalno skupino (na primer zavarovalni holding⁶). Podružnice niso pravne osebe, vendar se vpišejo v register in smejo opravljati vse posle, ki jih sicer lahko opravlja družba⁷ (ZGD-1-UPB3, *Uradni list RS*, št. 42/06, 60/06, 10/08, 68/08, 42/09, 65/09, 33/11, 91/11, 32/12, 57/12, 82/13, 55/15, 15/17). Starejše zavarovalnice, ki so bile ustanovljene pred novim ZZavar iz leta 2000, izvajajo življenjsko in premoženjsko zavarovanje. Zato jih imenujemo kompozitne zavarovalnice. Zavarovalnice po ZZavar opravljajo le premoženjska ali pa samo življenjska zavarovanja, zato so to enovite zavarovalnice (Ciglič 2011). V 560. členu ZZavar-1 je določeno, da je obveznost zavarovalnice zagotovilo, da zanjo dejavnost zavarovalnega posredovanja opravljajo samo osebe iz prvega, četrtega in petega odstavka 558. člena istega zakona. Med drugimi so to zavarovalno posredniške družbe, ki so kot vsi ostali pridobile dovoljenje za opravljanje dejavnosti posredovanja. Po Zakonu o zavarovalništvu, natančneje v 576. členu, je opredeljeno, da zavarovalno posredniška družba tretje države na območju RS lahko opravlja dejavnost zavarovalnega posredovanja samo preko podružnice. Pri ustanovitvi podružnice morajo upoštevati Zakon o gospodarskih družbah (ZGD-1-UPB3, *Uradni list RS*, št. 65/09), ki ureja statusne vidike ustanovitve podružnice v RS in Direktivo 2012/17/EU Evropskega parlamenta in Sveta o razkritjih podružnic (Mladi podjetnik 2017).

⁶Zavarovalni holding je pravna oseba, ki ni zavarovalnica in kateri so podrejene izključno oziroma pretežno zavarovalnice oziroma pozavarovalnice, pri čemer za presojo pretežno podrejenih družb ni odločilno njihovo število, temveč višina kapitala, knjigovodska vrednost deležev in druga gospodarska merila. V svetu poznamo številne uspešne zavarovalne holdinge, kot na primer Allianz Holding, Legal & General Group ipd.

⁷Zakon o gospodarskih družbah (ZGD-1-UPB3, *Uradni list RS*, št. 65/09)

4 ZAVAROVALNI POSREDNIK

V 548. členu Zakona o zavarovalništvu (ZZavar-1, *Uradni list RS*, št. 93/15) je zavarovalni posrednik natančno opredeljen kot oseba, ki posreduje pri sklepanju zavarovalnih pogodb z eno ali več zavarovalnic.

4.1 Status zavarovalnega posrednika

Opravlja storitev, katere predmet je spraviti zavarovanca v stik z zavarovalnico, da bise z njo pogajal o sklenitvi zavarovalne pogodbe. Lahko bi dejali, da je posrednik »podaljšana roka« zavarovanca, saj mora skrbeti predvsem za njegove interese in mu priskrbeti najprimernejše zavarovanje. Zavarovalni posrednik lahko deluje samostojno kot fizična oseba, organizirano kot samostojni podjetnik posameznik⁸, lahko deluje v okviru zavarovalnih posredniških družb ali pa v okviru zaposlitve v bankah.

Pogoj za *samostojno opravljanje del* zavarovalnih posrednikov je, da morajo predhodno pridobiti dovoljenje Agencije za zavarovalni nadzor za opravljanje poslov zavarovalnega posredovanja. Pomožni zavarovalni posrednik za svoje delovanje ne potrebuje dovoljenja AZN, vendar pa pri svojem delu ni samostojen in lahko opravlja svoje delo samo v omejenemu obsegu. Pomožni zavarovalni posrednik lahko le išče potencialne zavarovalce brez posredovanja vsebine zavarovalnega razmerja in brez podpisovanja kakršnihkoli zavarovalnih dokumentov (Šrše 2011).

V 549. členu ZZavar-1 pa je zavarovalna *posredniška družba* opredeljena kot pravna oseba, ki za gospodarsko dejavnost opravlja storitve posredovanja pri sklepanju zavarovalnih pogodb, in sicer prek svojih delavcev-zavarovalnih posrednikov. V tretjem odstavku 220. člena pa je omenjeno, da se določbe tega zakona o *posredniških družbah* smiselno uporabljajo tudi za podjetnika posameznika po ZGD-ju. Zavarovalna posredniška družba mora voditi register zavarovalnih posrednikov, ki na podlagi zaposlitve oziroma drugega pravnega razmerja v družbi opravljajo posle zavarovalnega posredovanja. Storitve zavarovalnega posredovanja opravljajo tudi banke, ki so za opravljanje teh storitev pridobile dovoljenje Banke Slovenije. Banka Slovenije izda dovoljenje na podlagi predhodnega mnenja Agencije za zavarovalni nadzor (ZZavar-1, 558. člen).

Delo zavarovalnega posrednika vključuje pridobivanje novih zavarovancev in promocijo, zato so za opravljanje tega poklica potrebne različne kompetence in prodajne veščine, vztrajnost in

⁸Za samostojne podjetnike, ki se ukvarjajo s zavarovalnim posredovanjem, poleg določba Zakona o zavarovalništvu in drugih predpisov s področja zavarovalništva, veljajo tudi predpisi Zakona o gospodarskih družbah (ZGD-1-UPB3).

sposobnost motiviranja drugih. Zaradi osebnega stika s strankami mora biti posrednik urejen in komunikativen. Od posrednika se pričakuje organiziranost, doslednost, iznajdljivost in poštenost.⁹

4.2 Registri zavarovalnih posrednikov

Na podlagi novih določb Zakona o zavarovalništvu (ZZavar-1), ki je začel veljati 1. 1. 2016, Agencija za zavarovalni nadzor vodi tudi register zavarovalnih posrednikov. Gre za register oseb, ki imajo dovoljenje AZN za opravljanje poslov zavarovalnega posredovanja. Na podlagi podatkov, ki so objavljeni na spletnih straneh AZN, bi lahko glede števila zavarovalnih posrednikov sklepali, da sta zavarovalna kultura in strokovno znanje o zavarovalništvu Slovenije na zelo visoki ravni. Do 30. 06. 2016 je v omenjeni register vpisanih 1729 zavarovalnih posrednikov. Zavarovalnice so v obdobju 1945 do 2000 nasprotovale delovanju zavarovalnih posrednikov, čeprav so, tradicionalno gledano, zavarovalni posredniki najžlahtnejši del zavarovalništva (Inštitut za zavarovalništvo in pravo v Mariboru. 2016).

V register se vpišejo podatki¹⁰, kot so ime in sedež družbe oziroma podjetnika, datum izdanega dovoljenja, navedba oseb v vodstvu družbe in seznam držav članic, v katerih lahko družba oziroma podjetnik opravlja dejavnost. Agencija vpiše osebo v register najkasneje v roku osmih dni od pridobitve dovoljenja in tudi v istem roku (od dneva, ko je Agencija izvedla razlog za izbris) osebo izbriše iz registra.

Vsi podatki, ki so vpisani v registre, so javni¹¹, in kot so že omenjali, se morajo tekoče obnavljati, pri čemer se skrbi za vpis novih in pa tudi izbris posrednikov, ki so iz različnih razlogov izgubili dovoljenje za opravljanje dejavnosti posredovanja.

⁹Lasten vir. Pridobljen pri Zavodu za zaposlovanje RS.

¹⁰Sklep o registrih. 2007. *Registri posrednikov in posredniških družb*.

[Http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=SKLE5845](http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=SKLE5845)

¹¹562. člen ZZavar-1

4.3 Pogoji za opravljanje posredniške dejavnosti

Posle zavarovalnega posredovanja lahko pri zavarovalnici, zavarovalni posredniški družbi ali banki samostojno opravljajo samo fizične osebe, ki pridobijo dovoljenje za opravljanje dejavnosti zavarovalnega posredovanja¹².

Dovoljenje za opravljanje poslov zavarovalnega posredovanja izda Agencija za zavarovalni nadzor - AZN, če oseba izpolnjuje naslednje pogoje:

- je uspešno opravila preizkus strokovnih znanj, potrebnih za opravljanje poslov zavarovalnega posredovanja;
- ima najmanj enoletne izkušnje s področja zavarovalnih poslov, ki jih je pridobila na podlagi zaposlitve oziroma drugega pravnega razmerja z zavarovalnico oziroma zavarovalno posredniško družbo;
- obvlada slovenski jezik;
- ni bila pravnomočno nepogojno obsojen za kazniva dejanja zoper premoženje oziroma gospodarstvo na kazen zapora več kot treh mesecev;
- ji AZN ni odvzela dovoljenja za opravljanje poslov zavarovalnega posredovanja pred manj kakor 5 leti.

Poleg omenjenih pogojev je pred pridobitvijo dovoljenja od Agencije za zavarovalni nadzor potrebno opraviti preizkus znanja za zavarovalnega posrednika. Preizkus znanja je sestavljen iz pisnega in ustnega izpita.¹³

V Uradnem listu RS (*Uradni list RS*, št. 1/2016, str. 58) je sprejet¹⁴ sklep, ki natančno določa pogoje, ki so potrebni za opravljanje poslov zavarovalnega posredovanja. Potrebna praktična znanja za zavarovalno posredovanje bodo podrobno predstavljena v poglavju naloge in pristojnosti zavarovalnega posrednika.

4.4 Naloge in pristojnosti zavarovalnega posrednika

Zavarovalni posrednik je pri opravljanju svojih nalog v dvojnem pravnem razmerju. Na eni strani je zavezan do zavarovanca, na drugi pa do zavarovalnice, zato je obema odgovoren za škodo, ki bi lahko nastala kot posledica njegovega ravnanja (Jakopanec 2003), res pa je, da mora predvsem ščititi interese zavarovalca. Ta obveznost obsega tudi pojasnila in svetovanje zavarovalcu o vseh okoliščinah, pomembnih za odločitev zavarovalca za sklenitev zavarovalne pogodbe za določene vrste zavarovanja oziroma z določeno zavarovalnico.

¹²558. člen ZZavar-1

¹³Podroben opis področij, ki jih morajo poznati bodoči zavarovalni posredniki je na spletni strani SZZ (Slovenskega zavarovalnega združenja): [Http://www.zav-zdruzenje.si/za-zavarovalne-zastopnike-in-posrednike/izpit/](http://www.zav-zdruzenje.si/za-zavarovalne-zastopnike-in-posrednike/izpit/)

Upoštevati mora zavarovalčeve zahteve oziroma želje in ravnati v skladu z njegovimi navodili. Ravnati mora po pravilih zavarovalne stroke in upoštevati dobre poslovne običaje.

Svojih obveznosti s pogodbo ne more izključiti ali omejiti. Skrben zavarovalni posrednik mora imeti ustrezna praktična znanja in znati¹⁴:

- izdelati za zavarovalca ustrezno analizo nevarnosti in primerna načela kritja;
- na osnovi razpoložljivih strokovnih informacij izdelati za zavarovalca oceno o kapitalski ustreznosti zavarovalnice;
- za zavarovalca posredovati pri sklenitvi zavarovanja, ki glede na okoliščine posameznega primera nudi zavarovancu največjo varnost, pri čemer se ta obveznost lahko omeji zgolj na določena zavarovanja, če o tem zavarovalni posrednik zavarovalca izrecno obvesti,
- obvestiti zavarovalnico o zavarovalčevi ponudbi za sklenitev zavarovalne pogodbe ter izročiti zavarovancu zavarovalne pogoje in ga seznaniti s pravili za izračun premije;
- preveriti vsebino zavarovalne police;
- nuditi pomoč zavarovalcu v času trajanja zavarovalne pogodbe, in sicer pred nastankom zavarovalnega primera in tudi potem; pri tem mora zlasti skrbeti, da zavarovalec v določenih rokih opravi pravna dejanja, ki so pomembna za ohranitev oziroma uresničitve pravic iz zavarovalne pogodbe;
- stalno preverjati zavarovalne pogodbe, ki jih je zavarovalec sklenil z njegovim posredovanjem, in izdelati predloge za njihove morebitne spremembe zaradi večjega varstva zavarovalca.

Zavarovalni posrednik mora zavarovancu razkriti vse pravne in ekonomske povezave s posamezno zavarovalnico, ki lahko vplivajo na njegovo nepristranskost pri izpolnjevanju obveznosti do zavarovalca. Posebna obveznost posrednika v gospodarstvu je, da vodi posebno knjigo, t. j. posredniški dnevnik, v katero mora vpisati vse bistvene podatke o pogodbi, ki je bila sklenjena z njegovim posredovanjem, ter na zahtevo strank izdati izpisek iz te knjige s svojim podpisom (posredniški list). Podatki v posredniškem dnevniku morajo biti sproti dopolnjevani in morajo vsebovati bistvene podatke o pogodbi, ki je bila sklenjena z njegovim posredovanjem (Bohinc in Balde2008).

4.5 Organizacije vezane na delovanje zavarovalnih posrednikov

Združenje zavarovalnih posrednikov je bilo ustanovljeno leta 2010 in deluje pri Gospodarski zbornici Slovenije - GZS. Po podatkih iz evidence je v združenje vključena približno ena tretjina družb. Družbe, ki se priključijo v združenje, morajo spoštovati Kodeks dobrih

¹⁴Vir: <https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina/2016-01-0014/sklep-o-pogojih-potrebnih-za-opravljanje-poslov-zavarovalnega-zastopanja-oziroma-posredovanja> in 551.člen ZZavar-1.

poslovnih običajev. S spoštovanjem tega kodeksa bo možno vse bolj varovati stranke in njihove interese, ker kot je že rečeno, predstavljajo najšibkejši člen na trgu zavarovalnih storitev. Agencija za zavarovalni nadzor pa je pravna oseba s sedežem v Ljubljani, ustanovljena na osnovi zakona o zavarovalništvu (ZZavar-1, 486. člen).

4.5.1 Združenje zavarovalnih posrednikov

Sprašujemo se, zakaj so se tudi zavarovalni posredniki odločili za združitev. Razlog je preprost, in sicer ker je na trgu zelo veliko težav in situacij, pri katerih so sami in jih morajo reševati po svojih močeh. Poleg težav s udeleženci se pri opravljanju svojega poklica kot drugi srečujejo tudi z zakonskimi spremembami, na katere kot posamezniki ne morejo imeti velikega vpliva. V okviru združenja skrbijo za varovanje in interese vseh članov, organizirajo izobraževanja in usposabljanja, sodelujejo z drugimi sorodnimi združenji in tako si prilagajajo in izboljšujejo vlogo na trgu. Glede na to, da so v veliki skupini, jim je toliko lažje, da vzpostavijo boljše pogoje pri opravljanju svojega dela.

Pri opravljanju svojega poklica so posredniki omejeni s številnimi zakoni. Poleg vseh zakonskih določb pa se tudi zavezujejo k spoštovanju kodeksa dobrih poslovnih običajev, ki so pogoj za članstvo¹⁵, hkrati pa se zavezujejo k odgovornemu delu za naročnika in pri tem morajo upoštevati in spoštovati poklicno etiko in moralo.

4.5.2 Agencija za zavarovalni nadzor

Pri izvrševanju svojih nalog in pristojnosti je samostojna in neodvisna, čeprav je posredno vezana na vlado in državni zbor. Ustanovitelj Agencije za zavarovalni nadzor je Republika Slovenija. Nadzor nad zakonitostjo, namembnostjo ter gospodarno in učinkovito rabo sredstev agencije opravlja računsko sodišče. Organa Agencije za zavarovalni nadzor sta strokovni svet in direktor. Nadzor nad posredniki opravljajo na način spremljanja, zbiranja, preverjanja in sprejemanja poročil o posameznih dejstvih in okoliščinah.

Agencija za zavarovalni nadzor svoje aktivnosti izvaja predvsem na osnovi Zakona o zavarovalništvu (ZZavar-1) in njegovih že omenjenih določb glede nadzora nad posredniki. Poleg tega na podlagi omenjenega zakona obstajajo podzakonski predpisi, ki so še ena od smernic poslovanja Agencije. Po podatkih je v ta namen Agencija za zavarovalni nadzor sprejela 37 predpisov, s katerim je uredila različna področja. Tako je uredila področje delovanja zavarovalnic, področje revizije in poročanja, področje zavarovalnih rezervacij ipd. Glede na dejstvo, da je slovensko zavarovalno pravo v veliki povezavi z evropskim, je tako tudi Agencija za zavarovalni nadzor sprejela predpise Evropske unije.

¹⁵Seznam članov združenja posrednikov. 2017. *Posredniki in posredniške družbe*.
<https://zzps.gzs.si/vsebina/%C4%8C%8Dlanstvo-v-ZZPS/Seznam-%C4%8Dlanov/Seznam-%C4%8Dlanov-ZZPS>

5 PRAVNI PREDPISI IN ZAVAROVALNI POSREDNIK

Osrednji predpis v Sloveniji je Zakon o zavarovalništvu (ZZavar, *Uradni list RS*, št. 13/00, 91/00, 21/02, 50/04, 102/04, 79/06, 109/06, 102/07, 69/08, 19/09, 49/09, 79/10, 99/10, 90/12, 56/13, 63/13, 93/15.), ki je začel veljati 3. marca 2000. Zavarovalni posrednik je v prvotnem zakonu urejen od 219. člena do 226. člena.

5.1 Zakon o zavarovalništvu in posrednik

Zakon o zavarovalništvu temelji na naslednjih načelih :

- načelu preglednosti delovanja zavarovalništva: vsakemu vlagatelju oziroma morebitnemu zavarovancu morajo biti dostopni vsi podatki o dejstvih in okoliščinah, ki so pomembne za oblikovanje odločitve o naložbah v zavarovalne storitve;
- načelu varnega in skrbnega poslovanja: zavarovalnice, pozavarovalnice, pooli, zavarovalni zastopniki in posredniki morajo storitev na področju zavarovalnih trgov opravljati v interesu zavarovancev v duhu prepričanja, da je potrošnik »kralj«, in sicer s skrbnostjo dobrega strokovnjaka (profesionalca);
- načelu obvladovanja tveganj: zaradi dolgoročnosti varčevanja, ki je značilna za naložbe v življenjske zavarovalne storitve, in pomembnosti zavarovalništva z narodno-gospodarskega vidika je izjemno pomembno, da je zavarovalnica vedno sposobna izpolniti vse obveznosti, zlasti tiste, ki izhajajo iz sklenjenih zavarovalnih pogodb;
- načelu nadzora: nadzor nad osebami, ki se ukvarjajo z zavarovalništvom, mora opravljati nadzor organ z ustreznimi pristojnostmi, ki mu omogočajo učinkovito opravljanje nadzora z namenom zagotavljanja trdnosti in zanesljivega delovanja zavarovalništva, kakor tudi zaupanja vlagateljev v zavarovalni trg.

Na temelju zakona je bila ustanovljena Agencija za zavarovalni nadzor (Pavliha2000). Danes pa je zavarovalni posrednik po Zakonu o zavarovalništvu (ZZavar-1) urejen od 548. člena do 577. člena. V 548. členu tega zakona je določeno, da je zavarovalni posrednik oseba, ki ima dovoljenje od Agencije za zavarovalni nadzor za opravljanje poslov zavarovalnega posredovanja. Nov zakon zajema nekoliko novih členov, ki dodatno urejajo posrednika, kot je 552. člen, ki bolj poudarjen določa odgovornosti zavarovalnice v primeru zavarovalnega posrednika.

Vsebina zakona o zavarovalništvu:

Zakon o zavarovalništvu (ZZavar-1) predstavlja specialen predpis pri urejanju področja zavarovalnega posrednika in njegovih nalog ter obveznosti. Zakon skozi 647. členov, med drugimi določbami o zavarovalništvu natančno določa posrednika v naslednjih izpostavljenih poglavjih¹⁶:

- splošne določbe (1. do 23. člen),
- statusne določbe (24. do 112. člen),
- opravljanje zavarovalnih poslov (113. do 143. člen),
- obvladovanje tveganj (144. do 252. člen),
- varovanje zaupnih podatkov (265. do 270. člen),
- nadzor nad drugimi osebami (353. člen),
- agencija za zavarovalni nadzor (486. člen do 515. člen),
- zavarovalno zastopniki in posredniki (543. do 577. člen),
- kazenske določbe (610. do 624. člen) in ostala poglavja.

Zakon o zavarovalništvu velja za zavarovalnice, ki imajo sedež v Republiki Sloveniji, pozavarovalnice in osebe, ki na območju Slovenije posredujejo pri sklepanju zavarovanj, ki krijejo nevarnosti v Sloveniji.

5.2 Obligacijski zakonik in posrednik

Obligacijski zakonik predstavlja splošni pravni predpis pri poslovanju zavarovalnega posrednika. Obligacijski zakon in njegova določila so omenjena tudi v Zakonu o zavarovalništvu (ZZavar-1), natančneje v tretjemu odstavku 548. člena. Kot je že omenjeno, ima Obligacijski zakonik pomembno vlogo pri pravni ureditvi zavarovalnega posredovanja, predvsem v delu, kjer govori o posredniški pogodbi.

Obligacijski zakonik v 837. členu (OZ-UPB1, *Uradni list RS*, št. 83/01, 28/06, 40/07, 97/07, 64/16) pravi, da se s posredniško pogodbo posrednik zavezuje, da si bo prizadeval najti in spraviti v stik z naročiteljem osebo, ki se bo z njim pogajala za sklenitev določene pogodbe, naročitelja pa se zavezuje, da mu bo za to dal določeno plačilo, če bo pogodba sklenjena. Pogodba, pri kateri ima posrednik pravico do plačila tudi, če bi ostalo njegovo prizadevanje brezuspešno, je pogodba o delu in ne posredniška pogodba.

V 841. členu je omenjeno, da se naročitelj ni dolžan spustiti v pogajanje za sklenitev pogodbe z osebo, ki jo je našel posrednik, in tudi ne skleniti z njo pogodbe pod pogoji, ki jih je sporočil posredniku, vendar odgovarja za škodo, če je ravnal nepošteno. Zato pa je v 840. členu OZ-UPB1 določeno, da naročnik lahko kadarkoli hoče prekliče naročilo za

¹⁶Izbrana poglavja v skladu s temo zaključnega projektne delo.

posredovanje, če ni drugače dogovorjeno ali če tak preklic ni v nasprotju s poštenjem. Iz tega člena lahko sklepamo, da zakon poskrbi za vsakega udeleženca pri sklepanju zavarovalnih storitev in skrbi za lojalno poslovanje.

Posrednikove odgovornosti po OZ so omenjane v 844. členu, pri čemer je posrednik odgovoren za škodo, ki jo pretrpi ena ali druga stranka, med katerima je posredoval, če nastane škoda:

- zaradi tega, ker je posredoval za poslovno nesposobne osebe, za katere nesposobnost je vedel ali mogel vedeti;
- zaradi tega, ker je posredoval za osebo, za katero je vedel ali moral vedeti, da ne bi mogla spolniti obveznosti iz pogodbe, ker je npr. prezadolžena;
- sploh za vsako škodo, nastalo po njegovi krivdi.

Posrednik pa je odgovoren tudi za škodo, povzročeno naročitelju zato, ker je brez njegovega dovoljenja obvestil koga tretjega o vsebini naročila, o pogajanjih ali o pogojih sklenjene pogodbe. Tako je tudi v 2. odstavku 550. člena Zakona o zavarovalništvu (ZZavar-1) določeno, da posrednik v razmerju do zavarovalnice ščiti interese tiste zavarovalnice, na katere pred sklenitvijo zavarovalne pogodbe ali po njej pazi tudi zavarovalec. Poleg tegaje v istem členu je določeno, da posrednik pri opravljanju posredovanja ščiti zlasti interese zavarovanca.

Obstaja pa bistvena povezava med splošnim (OZ-UPB1) in specialnim zakonom (ZZavar-1), ki urejata področje zavarovalnega posredovanja v delu, kjer govorita o plačilu za posredovanje. V 846. členu Obligacijskega zakona (OZ-UPB1) je določeno, da ima posrednik pravico do plačila tudi, če ni bilo dogovorjeno. Glede na 847. člen pa posrednik dobi to pravico tedaj, ko je sklenjena pogodba, za katero je posredoval, če ni dogovorjeno kako drugače. V ZZavar-1 je še omenjen oziroma dodatno zaščiten zavarovanec¹⁷, tako da je določeno, da zavarovalni posrednik nima pravice od zavarovalca zahtevati plačila provizije, če ni s pogodbo izrecno dogovorjeno. Če je dogovorjeno, pa tako, kot je določeno v OZ-UPB1 tudi v ZZavar-1, dobi plačilo šele, ko začne veljati pogodba, ki jo sklene zavarovalnica z zavarovalcem¹⁸.

5.3 Zakon o varstvu potrošnikov

Zakon o varstvu potrošnikov (ZVPot-UPB2, *Uradni list RS*, št. 20/98, 25/98, 110/02, 14/03, 51/04, 98/04, 126/07, 86/09, 78/11, 38/14, 19/15) ureja pravice potrošnikov in potrošnic pri ponujanju, prodajanju in drugih oblikah trženja blaga in storitev s strani podjetij in določa

¹⁷Zavarovanec je oseba, katere interes je zavarovan.

¹⁸Zavarovalec je oseba, ki stopi v stik z zavarovalnico in sklene zavarovalno pogodbo. Njegova temeljna obveznost je plačilo premije (Ciglič 2011).

dolžnosti državnih organov in drugih subjektov, da te pravice zagotavljajo. Prvič je bil sprejet leta 1998 v povezavi z določbami direktive Evropske unije, zadnja, in sicer deseta sprememba, pa je bila leta 2015 (ZVPot-G. *Uradni list RS*, št. 19/15). Po tem zakonu je potrošnik fizična oseba, ki pridobiva ali uporablja blago in storitve za namene izven njegove poklicne ali pridobitne dejavnosti. Potrošnik predstavlja najšibkejšega udeleženca na trgu, saj mu primanjkuje znanja in informacij. Zato so določene štiri potrošniške pravice, in sicer:

- pravica do varnosti,
- pravica do obveščeniosti,
- pravica do izbire,
- pravica do upoštevanja (Kotler 1996).

Gospodarski razvoj je prinesel naraščanje ponudbe raznovrstnega blaga in storitev, pri čem je zmanjšana preglednost trga. Potrošnik se zato najde v slabšem položaju, saj je v ospredju nekdo, v našem primeru zavarovalnica, ki pozna celotno situacijo na trgu. V ta namen so se razvile štiri oblike varstva potrošnikov. Govorimo o :

- ekonomskem: nastopi, ko je povpraševanje večje od ponudbe;
- pravnem: zaščita s pomočjo vseh zakonov, podzakonski predpisov, Ustave RS, uzanc ipd.;
- organizacijskem: s pomočjo izobraževanja potrošnikov (v obliki svetovanja);
- lastnem: samoiniciativno informiranje potrošnikov in osebna zaščita interesov.

V ta namen so organizirane štiri skupine, ki varujejo interese strank in se ravnaajo na podlagi vseh zakonov, kot so Zakon o zavarovalništvu, Obligacijski zakonik, Zakon o varstvu osebnih podatkov, Zakon o varstvu potrošnikov, Kodeks dobrih poslovnih običajev ipd. Te skupine so Urad za varstvo potrošnikov, organizacija potrošnikov, izvajalci izobraževanja potrošnikov ter varuh človekovih pravic.

Sklepanje zavarovalnih pogodb z vidika Zakona o varstvu potrošnikov predstavlja opravljanje finančne storitve, za kar so določena posebna pravila glede pravic potrošnika. Pogoj, ki zavezuje zavarovalca kot potrošnika pred sklepanjem zavarovalnih poslov je, da je pred sklenitvijo pogodb seznanjen z njihovim celotnim besedilom.

Šteje se, da je bil zavarovalec seznanjen z vsemi pogoji, če ga je nanje zavarovalnica izrecno opozorila in če so mu bili dostopni brez težav. Natančno pa so v 552. členu Zakona o zavarovalništvu (ZZavar-1), navedene obveznosti posrednika do strank. Pri tem so zavarovalni posredniki dolžni, da zavarovalne pogoje predstavijo čim bolj jasno, razumljivo in v slovenskem jeziku. Ne smejo biti nepošteni do zavarovalca kot potrošnika, ker so sicer pogoji nični. Uresničevanje predpisov na področju varstva potrošnikov spremlja Ministrstvo za gospodarstvo (Šrše 2010).

5.4 Zakon o varstvu osebnih podatkov in obveznosti posrednika

Zakon o varstvu osebnih podatkov ima nekoliko krajšo zgodovino v primerjavi z drugimi omenjenimi zakoni. Zakon je bil prvič sprejet leta 2004, po nekaj spremembah pa je sedaj v veljavi zakon s spremembami in dopolnitvami iz leta 2007 (ZVOP-1-UPB1, *Uradni list RS*, št. 86/04, 67/07, 94/07). S tem zakonom se določajo pravice, obveznosti, načela in ukrepi, s katerimi se preprečujejo neustavni, nezakoniti in neupravičeni posegi v zasebnost in dostojanstvo posameznika oziroma posameznice pri obdelavi osebnih podatkov. Osebni podatki se obdelujejo zakonito in pošteno. Osebni podatki, ki se obdelujejo, morajo biti ustrezni in po obsegu primerni glede na namene, za katere se zbirajo in nadalje obdelujejo.

Zavarovalnice in Slovensko zavarovalno združenje zbirajo, obdelujejo, shranjujejo, posredujejo in uporabljajo osebne podatke, potrebne za sklepanje zavarovanj in za likvidacijo škod, ki izvirajo iz zavarovanj, v skladu z Zakonom o varstvu osebnih podatkov (ZVOP-1-UPB1) in posebnimi predpisi o zbirkah osebnih podatkov, s področja zavarovanja. Člani organov zavarovalnice, delničarji zavarovalnice, delavci (med katerimi je tudi posrednik) oziroma druge osebe, ki so jim v zvezi z njihovim delom ali na kakršenkoli način dostopni zaupni podatki, imajo dolžnost varovanja zaupnih podatkov in teh podatkov ne smejo sporočati tretjim osebam, niti jih sami izkoriščati (Šrše2010).

Zakon od upravljavcev zbirk osebnih podatkov zahteva, da vzpostavijo celovit sistem varovanja osebnih podatkov. Zakon od zavezancev konkretno zahteva predvsem izdelavo obveznih:

- katalogov zbirk osebnih podatkov (26. člen ZVOP-1-UPB1),
- pravilnika in operacijskega predpisa o varstvu osebnih podatkov (25. člen ZVOP-1-UPB1),
- pogodb o procesiranju osebnih podatkov z vsakim pogodbenim obdelovalcem osebnih podatkov (ZVOP-1-UPB1, 11. člen)(Berčič 2016).

Kot je že omenjeno, so potrošniki najšibkejši člen v verigi poslovanja na trgu. Na to temo se je pred kratkim pojavila novica, da je podjetje Walt Disney COK poskušalo kršiti Zakon o varstvu osebnih podatkov. Zgodba govori o tem, da so hoteli na nezakonit način zbirati osebne podatke svojih najmlajših uporabnikov ter jih posredovati oglaševalcem brez dovoljenja staršev ali skrbnikov. Z namenom, da bodo izkoristili zasebne informacije za komercialne namene, so kršili Zakon o varstvu osebnih podatkov na spletu. Tožba zahteva odredbo, ki bo takšnim podjetjem preprečevala zbiranje in razkrivanje podatkov brez soglasja staršev.

5.5 Posrednik in evropska direktiva

Poleg številnih zakonskih in podzakonskih predpisov, ki so bili naštet v prejšnjih poglavjih, področje zavarovalnega posredovanja regulira še Direktiva evropskega parlamenta in sveta o distribuciji zavarovalnih produktov (*Uradni list EU*, št. 26), z dne 20. 1. 2016¹⁹. Doslej veljavna direktiva, ki je urejala področje zavarovalnega posredovanja, je bila Direktiva 2002/97/ES Evropskega parlamenta in Sveta o zavarovalnem posredovanju (*Uradni list EU*, št. 343), ki jo je bilo potrebno prenoviti zaradi razvoja distribucij zavarovalnih produktov na celotnem trgu EU. Za razliko od Direktive 2002/97/ES o zavarovalnem posredovanju, ki je v svojem fokusu primarno obravnavala zavarovalne posrednike, pa direktiva 2016/97 primarno ureja opravljanje dejavnosti prodaje oziroma distribucije zavarovalnih produktov nasploh. Vsi izvajalci naj bi bili enako odgovorni za ohranjanje varstva zavarovalcev.

V novi direktivi je natančno določeno, kdo je zavarovalni posrednik ter kdor se lahko registrira kod posrednik. Zavarovalni posredniki imajo popolno svobodo pri opravljanju omenjenih storitev. Direktiva natančno določa ravnanje posrednikov pri svetovanju za izbiro ustreznega zavarovanja za stranke. Določeno je, da mora stranka najprej posredovati potrebne informacije, t. j. izraziti svoje potrebe in zahteve, nato pa je posrednik dolžan svetovati oziroma izdelati osebno priporočilo, v katerem navaja, zakaj je določen produkt najustreznejši glede na zahteve strank.

V osmemu poglavju Direktive 2016/97 je omenjeno, da države članice za obdelavo osebnih podatkov v državah članicah na podlagi omenjene direktive uporabljajo Direktivo 95/46/ES (*Uradni list EU*, št. 23/11). V tej direktivi so med drugimi določena načela v zvezi s kakovostjo podatkov. 6. člen določa, da morajo biti osebni podatki²⁰:

- pošteno in zakonito obdelani,
- zbrani za določene, izrecne ter zakonite namene in se ne smejo naprej obdelovati na način, ki je nezdržljiv s temi nameni,
- primerni, ustrezni in ne pretirani glede na namene, za katere se zbirajo in/ali naprej obdelujejo,
- točni in po potrebi ažurirani,
- shranjeni v obliki, ki dopušča identifikacijo posameznikov, na katere se osebni podatki nanašajo, le toliko časa, kolikor je potrebno za namene, za katere so bili podatki zbrani ali za katere se naprej obdelujejo.

¹⁹Direktiva 2016/97. 2016.

[Http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32016L0097&from=SL](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32016L0097&from=SL)

²⁰Direktiva 95/46/ES. 1995.

[Https://www.ip-rs.si/fileadmin/user_upload/Pdf/razno/Direktive_E_parlamenta_in_Sveta.pdf](https://www.ip-rs.si/fileadmin/user_upload/Pdf/razno/Direktive_E_parlamenta_in_Sveta.pdf)

Namen direktive je usklajevanje nacionalnih pravil o dostopu do dejavnosti distribucije zavarovalnih in pozavarovalnih produktov ter minimalna harmonizacija, kar pomeni, da lahko države članice ohranijo določene tradicionalne načine prodaje zavarovalnih produktov, vendar ne v nasprotju s to direktivo. V prihodnosti pričakujemo, da bo vrsta vprašanj podrobneje urejena s prenosom Direktive v našo zakonodajo s spremembami in dopolnitvami ZZavar-1, ki poglavje o zavarovalnem posedovanju v zadnji prenovi ni spreminjal. Poleg varovanja strank s strani vseh udeležencev pri sklepanju zavarovalnih poslov je v novi Direktivi v ospredje postavljeno še stalno usposabljanje in razvoj posrednikov.

5.6 Kodeks dobrih poslovnih običajev

Na podlagi 17. člena Statuta Gospodarske zbornice Slovenije in določenih pravil Podjetniško trgovske zbornice je bil na ustavnem zboru Združenja zavarovalnih posrednikov Slovenije sprejet in na 2. zboru členov ZZPS dne 17.3.2011 spremenjen in dopolnjen Kodeks dobrih poslovnih običajev²¹.

Kodeks spada med zavezujoče avtonomne pravne akte. V splošnih določbah Kodeksa je natančno določeno, da velja za vse zavarovalne posredniške družbe v Republiki Sloveniji, ki so k Kodeksu pristopile. Zato so vse te posredniške družbe tudi dolžne, da poznajo vsebino in namen njegovih določil. Poleg tega so seveda dolžne spoštovati določila le tega. Določila ne veljajo samo za posredniške družbe, temveč tudi zavarovalne posrednike, ki so predmet projektne naloge. Ob pristopu v Gospodarsko zbornico so člani podpisali tudi pristopni obrazec za upoštevanje kodeksa in njegovih določil.

Posredniki in posredniške družbe pristopijo k Gospodarski zbornici oziroma sprejmejo določbe Kodeksa dobrih poslovnih običajev iz več razlogov, npr. zaradi:

- načel lojalne konkurence,
- pospešenega razvoja posredniškega delovanja,
- dviga kakovosti zavarovalno posredniških storitev,
- strokovnega izobraževanja in izboljševanja na delovnem področju ipd.

Med analiziranjem Kodeksa dobrih običajev smo ugotovili, da je veliki poudarek predvsem na vzpostavljanju dolgoročnih odnosov s strankami in ohranjanju dobrih poslovnih odnosov z vsemi udeleženci v procesu zavarovalniškega posredovanja. Eno od temeljnih načel je načelo zaupanja in zaščita koristi strank, ki poudarja zaščito pravic in koristi strank, ob upoštevanju načel in pravil zavarovalne stroke. V primeru kršitev Kodeksa v ospredju nastopa Razsodišče pri Združenju zavarovalnih posrednikov v Sloveniji, ki ugotavlja kršitve dobrih poslovnih običajev. Pred tem je zadolženo za razvijanje in krepitev dobrih poslovnih običajev

²¹Kodeks dobrih poslovnih običajev. 2011

6 POSLOVANJE ZAVAROVALNIH POSREDNIKOV

Razmerje med zavarovalnim posrednikom in stranko v največji meri ureja Zakon o varstvu potrošnikov (ZVPot-G, *Uradni list RS*, št. 20/98, 25/98, 110/02, 14/03, 51/04, 98/04, 126/07, 86/09, 78/11, 38/14, 19/15). Zakon ureja predvsem zaščiten položaj strank v poslovnem odnosu z zavarovalnimi posredniki, saj stranke predstavljajo najbolj ogrožen del v verigi zavarovalnih in pa tudi drugih poslov.

6.1 Zavarovalni posrednik in stranka

Zavarovalni posrednik je po Zakonu o varstvu potrošnikov (ZVPot-G) dolžan, da s potrošniki posluje v slovenskem jeziku in da mu vse pogoje predstavi na najbolj jasen in razumljiv način. Po 22. členu Zakona o varstvu potrošnikov je posrednik dolžan, predstaviti vse sestavine pogodbe. Na drugi strani pa ta zakon zavezuje tudi samega potrošnika, da je bil seznanjen s pogodbenimi pogoji, če ga je nanje opozoril posrednik in če so mu bili ti podatki dostopni brez težav. Po zakonu o varstvu potrošnikov se potrošniki vseh starosti o njihovih pravicah lahko priključijo vzgojno-izobraževalnemu programu za izobraževanje posrednikov. V primeru kršenja potrošnikovih pravic se med drugimi lahko obrnejo k varuhu človekovih pravic²².

Kodeks dobrih poslovnih običajev pa v veliki meri opozarja na zaščito pravic in koristi strank. Poleg tega Kodeks skrbi še za dolžnost varovanja osebnih podatkov tako kot tudi Zakon o varstvu osebnih podatkov (ZVOP-1-UPB1, *Uradni list RS*, št. 86/04, 67/07, 94/07), ki je specialen za predpise za omenjeno področje.

6.2 Zavarovalni posrednik in zavarovalnica

Zavarovalni posrednik predstavlja osebo, ki vzpostavi prvi stik s stranko in tudi omogoči povezavo med zavarovalnico in stranko. Sklepanje poslov je odvisno od številnih pogojev, za katere so med drugimi odgovorni tudi posredniki. To so strokovnaznanja posrednika, njegove izkušnje, večšine poslovnih odnosov in način, s katerim bo uspel pridobiti simpatije od potencialnega kupca zavarovalne storitve. Po vzpostavitvi stika s stranko zavarovalni posrednik predstavi predlogo za ustrezno zavarovanje. Izdela že omenjeno analizo stanja, pripravi ustrezno zavarovalno polico, spremlja zavarovanca in nudi dodatne storitve. Njegovo posredovanje je bistvenega pomena tudi za zavarovalnico, saj se za vse kontakte lahko obrne na posrednika ali pa pri prijavi škodnih primerov zavarovalni posrednik poskrbi, da so prijave pravočasno posredovane zavarovalnici ipd. Med posrednikom in zavarovalnico se oblikuje obligacijsko razmerje, ki temelji na enostranski izjavi volje zavarovalnice, s katero

²²Varuh človekovih pravic. 2017.

potrjuje, da bo sprejela ponudbo zavarovanca, za katerega dela posrednik. V tem pogodbenemu delu se subjektidogovorijo glede plačila za opravljeno storitev posredovanja.

S posredniško pogodbo se naročitelj zaveže, da bo posredniku za opravljeno storitev plačal v obliki provizije²³. Ta predstavlja določen odstotek (glede na to, kako se dogovorita naročitelj in posrednik pred začetkom poslovanja) od vrednosti sklenjenega posla. Možno je tudi določiti fiksni znesek plačila ali pa fiksni del plačila, ki je kombiniran s provizijo. Poleg tega ima posrednik pravico do povračila stroškov, ki jih je imel pri izpolnjevanju naročila. To pravico ima tudi v primeru, če pogodba²⁴, za katero je posređoval, ni sklenjena.

Za razliko od drugih področjih posredovanja, kjer provizijo načelom plačuje naročnik storitve, je pri zavarovalnem posredniku drugače, ker provizijo, kot je že omenjeno, plačuje zavarovalnica ne pa stranka.

6.3 Zavarovalni posrednik in zastopnik

Veliko je razlik med poklicem zavarovalnega zastopnika in zavarovalnega posrednika. O tem govori predvsem Zakon o zavarovalništvu (ZZavar-1, *Uradni list RS*, št. 13/00, 91/00, 21/02, 50/04, 102/04, 79/06, 109/06, 102/07, 69/08, 19/09, 49/09, 79/10, 99/10, 90/12, 56/13, 63/13, 93/15), ki natančno določa oba poklica in tudi vse obveznosti in določbe njihovega poslovanja. Kljub temu, da gre za člane, ki opravljajo »enake« zavarovalne storitve, je zastopnik oseba, ki dela predvsem za zavarovalnico, posrednik pa je »podaljšana« roka zavarovanca.

Zavarovalni zastopnik je oseba, ki je od Agencije za zavarovalni nadzor pridobila dovoljenje za opravljanje poslov zavarovalne zastopništva, tako kot posrednik. Bistvene razlike se kažejo že v 543. členu ZZavar-1, ki določa, da je zastopnik oseba, ki sklepa zavarovalne pogodbe v imenu in za račun zavarovalnice, aktivno pomaga pri pripravi na sklenitev zavarovalne pogodbe ter pomaga pri izvrševanju pravic iz pogodbe. Za ravnanja zastopnikov po 546. členu ZZavar-1 odgovarja zavarovalnica. Njihovega razmerja ne regulira samo Zakon o zavarovalništvu temveč tudi Obligacijski zakonik, saj je zastopnik pri zavarovalnici lahko zaposleni kot:

- delavec zavarovalnice (delovno razmerje),
 - pogodbeni zastopnik (kot postranski zaslužek),
 - zavarovalno zastopniška družba (podjetniki posamezniki ali gospodarske družbe)
- (Jakopanac-Levart 2003).

²³Provizija- provizija tudi provizija -e ž (î; î) v odstotkih izražen delež, ki pripada soudeležencu, navadno pri trgovskih poslih: dobivati provizijo; izplačali so mu 10-odstotno provizijo / akviziterska, bančna, posredniška provizija (SSKJ 2017)

²⁴Primer pogodbe-Priloge

Plačilo zastopnikov je odvisno od višine provizijske stopnje, od obsega sklenjenih poslov, od zavarovalne vsote in plačane premije. Poleg tega pa imajo pravico do minimalne plače, ki je zakonsko določena (Dimovski in Volarič-Prijatelj 2000).

Posrednik pa je samostojni strokovnjak, ki samostojno odgovarja za svoja ravnanja in ima precej bolj obsežna dela. Izdeluje individualne analize primarnega kritja, izdeluje ocene tveganja, pomaga pri izvrševanju pravic iz sklenjene zavarovalne pogodbe ipd. Naloge posrednikov so zelo zahtevne. Dobrodošli so pri sklepanju zahtevnih zavarovanj, pri katerih je svetovanje zelo pomembno in tudi v primeru visokih zavarovalnih premij, kjer zavarovanci verjetno raje zaupajo neodvisnim strokovnjakom, ki bodo delovali zgolj v njihovem interesu (ZZavar-1, 551. člen).

6.4 Prednosti in slabosti zavarovalnih posrednikov in zastopnikov

Prednosti zavarovalnih posrednikov in zastopnikov, ki so hkrati in skupne značilnosti enih in drugih:

- osebni stik, ki ga navežejo s strankami,
- svojim strankam nudijo več informacij kot druge tržne poti,
- z zavarovalci poskušajo razvijati dolgoročne odnose,
- so v veliko pomoč zavarovalnicam.

Slabosti enih in drugih so:

- visoka izobraženost, kar pomeni dolgotrajno izobraževanje,
- zelo veliko izkušenj iz zavarovalništva, ki predstavlja zahtevno in odgovorno delo,
- za posamezne stranke porabijo zelo veliko časa,
- delovni čas odvisen od njihovih strank (Dimovski in Volarič-Prijatelj 2000).

7 NADZOR POSLOVANJA ZAVAROVALNIH POSREDNIKOV

Agencija za zavarovalni nadzor redno opravlja nadzor nad poslovanjem zavarovalnih posrednikov in zavarovalno posredniških družb s spremljanjem in preverjanjem njihovih poročil in obvestil.

7.1 Postopek nadzornega pregleda

Po poročilu Agencije za zavarovalni nadzor za leto 2016 je zavarovalništvo Slovenije doživelo velike spremembe, na katere se je zelo dobro odzvalo. Nova sprememba se je začela s prvim januarjem 2016 ko se je začel uporabljati nov zakonodajni, poslovni in nadzorni sistem, imenovan Solventnost 2, ki ga je uvedla Direktiva Solventnost 2. V slovenski red je Direktivo prenesel nov Zakon o zavarovalništvu (ZZavar-1, *Uradni list RS*, št. 13/00, 91/00, 21/02, 50/04, 102/04, 79/06, 109/06, 102/07, 69/08, 19/09, 49/09, 79/10, 99/10, 90/12, 56/13, 63/13, 93/15). Skladno s tem je Agencija tudi izvedla nadzorne postopke, s katerimi je zagotovila pregled kvantitativnih in kvalitativnih podatkov in informacij, ki so jih zavarovalnice za leto 2016 prvič pripravile skladno z zahtevami Solventnosti 2 (Simoniti 2016).

Omenjeni subjekti pa so na podlagi Zakonu o zavarovalništvu (ZZavar-1) in drugih zakonov dolžni poročati. Kadar Agencija pri opravljanju nadzora ugotovi kršitve, sledijo ukrepi. Primeri ukrepov so odvzem dovoljenja ali denarne kazni.

7.2 Odvzem dovoljenja zavarovalnega posredovanja

ZZavar-1 določa, da Agencija za zavarovalni nadzor odvzame dovoljenje za opravljanje poslov zavarovalnega posredovanja²⁵:

- če je bilo dovoljenje pridobljeno z navajanjem neresničnih podatkov,
- če zavarovalno posredniška družba v postopku pregleda poslovanja podaja neresnične podatke, informacije ali poročila,
- če je bil zavarovalni posrednik pravnomočno nepogojno obsojen za kaznivo dejanje zoper premoženje v gospodarstvu na kazen zapora več kot treh mesecev,
- če je zavarovalni posrednik huje kršil dobre poslovne običaje pri opravljanju poslov zavarovalnega posredovanja.

V 4. odstavku 570. člena ZZavar-1 pa je določeno, da dovoljenje za opravljanje dejavnosti zavarovalnega posredovanja posredniških družb preneha veljati:

²⁵Določila veljajo tudi za zavarovalnega zastopnika, ki ni predmet zaključne projektne naloge.

- če zavarovalno posredniška družba ne začne poslovati v šestih mesecih od izdaje dovoljenja,
- če posredniška družba preneha s poslovanjem za več kot eno leto,
- z začetkom stečajnega procesa,
- z izbrisom družbe iz sodnega registra.

7.3 Drugi ukrepi proti kršitvam obveznosti posrednikov

Z globo od 400 do 5.000 € se za prekršek kaznuje zavarovalni posrednik, če je:

- posredoval pri sklenitvi pogodbe z zavarovalnico, ki na območju Republike Slovenije ne sme opravljati poslov,
- ob sklenitvi pogodbe zavarovalca ne obvesti o podatkih iz prvega odstavka 522. člena Zakona,
- ne ščiti interesov zavarovalca (prvi odstavek 550. člena).

Z globo od 12.520 do 125.000 se za prekrške kaznuje zavarovalno posredniška družba oziroma banka, če :

- ob sklenitvi zavarovalne pogodbe zavarovalca ne obvesti o podatkih iz prvega odstavka 522. člena Zakona,
- nima sklenjene pogodbe o zavarovanju odgovornosti na podlagi 568.člena Zakona,
- ne poroča Agenciji za zavarovalni nadzor v skladu s sedmim odstavkom 562. člena ali petim odstavkom 570. člena Zakona (ZZavar-1, *Uradni list RS*, 93/15).

8 PRIHODNOST ZAVAROVALNEGA POSREDOVANJA

Nemška vlada je pripravila predlog zakona o zavarovalnem posredovanju, s katerim je inkorporirala²⁶Direktivo o distribuciji zavarovalnih produktov v nemški pravni sistem. Direktivo o distribuciji zavarovalnih produktov morajo članice EU inkorporirati v nacionalno zakonodajo do 28. 2. 2018. Zavarovalni posredniki v Nemčiji bodo morali v bodoče obnavljati strokovna znanja in le-ta dokumentirati z verodostojnimi listinami. Zagotoviti bo treba stalno usposabljanje in razvoj. Države članice bi morale zagotoviti, da imajo zavarovalni posredniki in zavarovalnice, kateri neprofesionalnim strankam svetujejo o zavarovalnih naložbenih produktih, ustrezno raven znanja in usposobljenosti glede produktov v ponudbi. Da bi okrepili čezmejno trgovanje, bi bilo treba uvesti načela za ureditev medsebojnega priznavanja znanj in sposobnosti posrednikov. Strankam bi morale biti vnaprej posredovane jasne informacije glede statusa oseb, ki prodajajo zavarovalni produkt in glede vrste plačila, ki ga te osebe prejmejo. Vloga tega je pokazati razmerja med zavarovalnico in posrednikom.

Predlog zakona uvaja neposredno in strogo delitev med posredniki, ki bodo delali za provizijo, ki jo plača zavarovalnica, in honorarjem, do katerega imajo pravico, če svetujejo zavarovancem pri sklepanju zavarovalnih pogodb. Posredniki, ki bodo upravičeni do provizije pri zavarovalnici, ne bodo smeli zahtevati kakršnegakoli plačila od zavarovancev. Na področju Slovenije se pričakujejo ureditve pravnega reda predvsem v delu, ki govori o proviziji za zavarovalnega posrednika (Zdravnik za zavarovanja 2017).

Glede na podatke iz Statističnega zavarovalniškega biltena iz leta 2016 je prodaja prek posrednikov uveljavljena v glavnem pri zavarovanjih prevoza blaga, splošne odgovornosti, različnih finančnih izgub in odgovornosti lastnikov zrakoplovov. Posredniki zberejodve tretjini zavarovalne premije s prodajo požarnih in drugih škodnih zavarovanj ter z zavarovanjem splošne odgovornosti. V letu 2016 je bilo registriranih 86 posredniških družb in 9 zavarovalnih posrednikov. Dovoljenje za opravljanje poslov zavarovalnega posredovanja pa ima 1781 oseb. Glede na starejše statistične podatke se je število zavarovalnih posrednikov, v kratkih zgodovini zakonsko urejenega posredništva, zelo hitro povečalo (Inštitut za zavarovalništvo in pravo v Mariboru 2016).

²⁶ inkorporirati -am dov. in nedov. (i) knjiž. vključiti, priključiti, pripojiti (SSKJ 2017).

9 SKLEP

Izbira zavarovalnih posrednikov pri poslovanju zavarovalnic prinaša zadovoljive poslovne rezultate in hkrati je v velikih primerih doseženo zadovoljstvo porabnikov. Pri takšnih poslovnih poteh je pomemben predvsem osebni stik s porabniki in zaščita njihovih interesov. Veliko število zakonskih in podzakonskih predpisov ureja področje zavarovalnega poslovanja. Najpomembnejši je specialni Zakon o zavarovalništvu, ki omenjeno področje ureja od leta 2000.

Posredniki so samostojni strokovnjaki, ki imajo veliko informacij s področja zavarovalništva in so lastniki celotne slike dogajanja na trgu. Edini razlog takšne informiranosti je dejstvo, da lahko delujejo za več zavarovalnic hkrati. So osebe, ki prve stopijo v stik s stranko. Nato v ospredje nastopijo njihove naloge in tudi obveznosti do strank. Zadolženi so za predstavitev zavarovanj, svetovanje, pomoč pri izbiri ustreznega zavarovanja ter tudi aktivnosti po sklenjenemu poslu. Pri tem morajo skrbno ravnati v odnosu do strank. To se kaže na ta način, da jim ne posredujejo nepravilnih informacij in da skrbijo za njihove potrebe.

Pomemben del je tudi varovanje osebnih podatkov in interesov strank. Glede na dejstvo, da so stranke najšibkejši člani na trgu, so ravno zaradi tega zaščiteni v zakonskih in podzakonskih predpisih. Zakonsko je varovanje strank zelo urejeno področje. V ospredju je Obligacijski zakonik, nato so tu še: Zakon o varstvu osebnih podatkov, Zakon o varstvu potrošnikov, Zakon o zavarovalništvu. Za opravljanje etičnega posredovanja pa so v odnosu do strank zelo pomembni Kodeks dobrih poslovnih običajev ter pogodbeno določila, ki so različna in individualna. S pogodbenimi določbami so navedene obveznosti in naloge strank, ki so v določenem razmerju. Dandanes je glede na globalizacijo v ospredje postavljeno osebno varovanje interesov. V ta namen so organizirane številne skupnosti, ki pomagajo strankam pri spoznavanju pravic v določenem razmerju.

Kot smo že omenjali, pogodbeno razmerje ureja posebni del Obligacijskega zakonika. Z zakonom je določeno, katere so osnovne sestavine pogodbe o posredovanju ter kakšne so obveznosti strank, ki nastopajo v razmerju. Po tej pogodbi je za posrednike določeno plačilo za posredovanje pri sklepanju poslov. Določen je lahko fiksni del in pa tudi spremenljivi del, ki je odvisen od različnih dogodkov. Z Zakonom o zavarovalništvu in Obligacijskim zakonom je določeno, da plačilo sledi pri sklenjeni zavarovalni pogodbi. Agencija za zavarovalni nadzor je glavni organ, ki sledi poslovanju zavarovalnic in tako tudi poslovanju zavarovalnih posrednikov. Posredniki so dolžni pisati posredniški dnevnik in zavarovalnici poročati o vseh spremembah, to pa potem nadzira Agencija. V primeru, da se ugotovi kakršnakoli nepravilnost, sledijo različni ukrepi, kot so globe ali pa odvzem dovoljenja za poslovanje.

Področje zavarovalnega posredovanja ima kratko zgodovino, a je kljub temu sodobno zavarovalno posredovanje zelo urejeno in usklajeno z evropskim. Sledijo še večje spremembe v prihodnosti. Pričakuje se, da bo področje zavarovalnega posredovanja ločeno od zavarovalnega zastopništva in nato še bolj natančno zakonsko urejeno in regulirano. Razlogov je precej in eden od teh je, da se razmerje na trgu zelo hitro spreminjajo, stranke pa zaradi tega potrebujejo odlične strokovnjake in pomoč. Še veliko več sprememb pričakujemo po uvedbi Direktive 2016/97 v Zakon o zavarovalništvu, saj Direktiva po novem omenja vse člane, ki sodelujejo pri zavarovalnih poslih in ne samo posrednika. Možnost urejenega sistema se v Republiki Sloveniji kaže v poenotenju vseh zakonskih predpisov za vse udeležence in ne samo za posamezne skupine.

LITERATURA

- Bohinc, Rado in Alen Balde. 2008. *Gospodarsko pogodbeno pravo*. Koper: Fakulteta za management.
- Boncelj, Jože. 1983. *Zavarovalna ekonomika*. Maribor: Obzorja.
- Ciglič, Ivana. 2011. *Zavarovalno pravo*.
[Http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/ss/Gradiva_ESS/UNISVET/UNISVET_68ET_Zavarovalno_Ciglic.pdf](http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/ss/Gradiva_ESS/UNISVET/UNISVET_68ET_Zavarovalno_Ciglic.pdf) (21. 08. 2017).
- Dimovski, Vlado in Volarič-Prijatelj Jasmina. 2000. *Načini trženja zavarovalniških storitev*. Ljubljana: Slovensko zavarovalno združenje.
- Djokić, Danila. 2012a. "Agency agreement" in pogodba o trgovskem zastopanju. *Mednarodno poslovno pravo*.
- Djokić, Danila. 2012b. Pogodba o franšizingu. *Mednarodno poslovno pravo*, ISSN 1318-0851, št. 252, str. 12-14.
- Djokić, Danila. 2012c. Pravna tveganja in odgovornosti strank pri franšizingu. *Mednarodno poslovno pravo*.
- Djokić, Danila. 2012d. Prenehanje pogodbe o franšizingu. *Mednarodno poslovno pravo*, ISSN 1318-0851, št. 255, str. 20-23.
- Djokić, Danila. 2012e. Trgovsko zastopanje v mednarodni prodaji in prometu. *Mednarodno poslovno pravo*.
- Ivanjko, Šime. 2003. *Znanja za posle zavarovalnega posredovanja*. Ljubljana: Slovensko zavarovalno združenje.
- Jakopanec-Levart, Jasmina. 2003. *Pravni status zavarovalnih zastopnikov in zavarovalnih posrednikov*. Ljubljana: Slovensko zavarovalno združenje.
- Končina, Miroslava. 1994. *Trženje osebnih in premoženjskih zavarovanj na slovenskem zavarovalnem trgu*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
- Kotler, Philip, 1996. *Marketing management*. Ljubljana: Slovenska knjiga.
- Pavliha, Marko. 2000. *Zavarovalno pravo*. Ljubljana: Gospodarski vestnik.
- Šifrer, Gorazd. 1994. *Bolj restriktivni ko Evropa*. Maribor: Uspeh.
- Škufca, F. 2003. *Zavarovalstvo na slovenskem*. Ljubljana: Slovensko zavarovalno združenje.
- Šrše, Dejan. 2010. *Pravo v zavarovalništvu*. Ljubljana: Zavod IRC.
[Http://www.impletum.zavod-irc.si/docs/Skriti_dokumenti/Pravo_v_zavarovalnistvu-Srse.pdf](http://www.impletum.zavod-irc.si/docs/Skriti_dokumenti/Pravo_v_zavarovalnistvu-Srse.pdf) (20. 08. 2017).
- Zavec, Stanislav. 2003. *Predstavitev Združenja zavarovalnih agencij GIZ in aktualni problemi zavarovalno zastopniških in posredniških družb*. Ljubljana: Slovensko zavarovalno združenje.

PRAVNI VIRI

- Direktiva (EU) 2016/97 Evropskega parlamenta in Sveta o distribuciji zavarovalnih produktov. *Uradni list EU*, št. L26. <https://www.a-zn.si/zakonodaja-in-smernice/predpisi-evropske-unije/> (11. 09. 2017).
- Direktiva 95/46/ES. Evropskega parlamenta in Sveta o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov. *Uradni list EU*, št. L 23/11. https://www.iprs.si/fileadmin/user_upload/Pdf/razno/Direktive_E_parlamenta_in_Sveta.pdf (11. 09. 2017).
- Obligacijski zakonik (OZ-UPB1). *Uradni list RS*, št. 83/01, 28/06, 40/07, 97/07, 64/16.
- Sklep o registrih. 2007. Registri posrednikov in posredniških družb. <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=SKLE5845> (11. 09. 2017).
- Sklep o pogojih za opravljanje poslov zavarovalnega poslovanja. 2016. *Uradni list RS*, št. 1/16.
- Zakon o gospodarskih družbah (ZGD-1-UPB3). *Uradni list RS*, št. 42/06, 60/06, 10/08, 68/08, 42/09, 65/09, 33/11, 91/11, 32/12, 57/12, 82/13, 55/15, 15/17.
- Zakon o zavarovalništvu (ZZavar-1). *Uradni list RS*, št. 13/00, 91/00, 21/02, 50/04, 102/04, 79/06, 109/06, 102/07, 69/08, 19/09, 49/09, 79/10, 99/10, 90/12, 56/13, 63/13, 93/15.
- Zakon o varstvu potrošnikov (ZVPot-G). *Uradni list RS*, št. 20/98, 25/98, 110/02, 14/03, 51/04, 98/04, 126/07, 86/09, 78/11, 38/14, 19/15.
- Zakon o varstvu osebnih podatkov (ZVOP-1-UPB1). *Uradni list RS*, št. 86/04, 67/07, 94/07.

DRUGI VIRI

- Berčič, Boštjan. 2016. *Inštitut za ekonomijo, pravo in informatiko*. [Http://www.saop.si/poslovne-informacije/novice/aktualno-1120/na-kaj-morate-paziti-pri-varovanju-osebni-podatkov-po-zvop-1/](http://www.saop.si/poslovne-informacije/novice/aktualno-1120/na-kaj-morate-paziti-pri-varovanju-osebni-podatkov-po-zvop-1/) (12. 09. 2017).
- Inštitut za zavarovalništvo in pravo v Mariboru. Maribor. 2016a. [Http://www.zavarovanje-osiguranje.eu/zavarovalnistvo/v-sloveniji-posluje-vec-kot-740-zavarovalnic-in-okoli-17000-zavarovalnih-zastopnikov-ter-posrednikov/](http://www.zavarovanje-osiguranje.eu/zavarovalnistvo/v-sloveniji-posluje-vec-kot-740-zavarovalnic-in-okoli-17000-zavarovalnih-zastopnikov-ter-posrednikov/) (12. 09. 2017).
- Inštitut za zavarovalništvo in pravo v Mariboru. Maribor. 2016b. [Http://www.zavarovanje-osiguranje.eu/zavarovalnistvo/nova-registracija-zavarovalnih-zastopnikov-in-posrednikov/](http://www.zavarovanje-osiguranje.eu/zavarovalnistvo/nova-registracija-zavarovalnih-zastopnikov-in-posrednikov/) (20. 08. 2017).
- Inštitut za zavarovalništvo in pravo v Mariboru. Maribor. 2016c. [Http://www.zavarovanje-osiguranje.eu/zavarovalnistvo/novi-zavar-1/](http://www.zavarovanje-osiguranje.eu/zavarovalnistvo/novi-zavar-1/) (26. 08. 2017).
- Kodeks dobrih poslovnih običajev. Slovensko zavarovalno združenje. 2013. [Http://www.zav-zdruzenje.si/wp-content/uploads/2013/01/Kako-s-pomocjo-kodeksa-dobrih-poslovnih-obicajev-v-zavarovalnem-posrednistvu-do-bolj-urejenega-zavarovalnega-trga.pdf](http://www.zav-zdruzenje.si/wp-content/uploads/2013/01/Kako-s-pomocjo-kodeksa-dobrih-poslovnih-obicajev-v-zavarovalnem-posrednistvu-do-bolj-urejenega-zavarovalnega-trga.pdf) (20. 08. 2017).
- Mladi podjetnik. 2017. [Https://mladipodjetnik.si/podjetniski-koticek/ustanovitev-podjetja/ustanovitev-podruznice](https://mladipodjetnik.si/podjetniski-koticek/ustanovitev-podjetja/ustanovitev-podruznice) (05. 09. 2017).
- Nograšek, Sebastijan. 2005. *Zavarovalni posredniki in njihova vloga pri trženju zavarovanj*. Diplomsko delo, Univerza v Ljubljani, Ekonomska fakulteta Ljubljana. [Http://www.cek.ef.uni-lj.si/u_diplome/nograsek1955.pdf](http://www.cek.ef.uni-lj.si/u_diplome/nograsek1955.pdf) (25. 08. 2017).
- Odvzem dovoljenja. AZN. 2013. [Http://www.zav-zdruzenje.si/wp-content/uploads/2013/01/Odvzem-dovoljenja-na-Agenciji-za-zavarovalni-nadzor.pdf](http://www.zav-zdruzenje.si/wp-content/uploads/2013/01/Odvzem-dovoljenja-na-Agenciji-za-zavarovalni-nadzor.pdf) (20.08.2017).
- Seznam članov združenja posrednikov. 2017. *Posredniki in posredniške družbe*. [Https://zps.gzs.si/vsebina/%C4%8C%8Clanstvo-v-ZZPS/Seznam-%C4%8D%8Clanov/Seznam-%C4%8D%8Clanov-ZZPS](https://zps.gzs.si/vsebina/%C4%8C%8Clanstvo-v-ZZPS/Seznam-%C4%8D%8Clanov/Seznam-%C4%8D%8Clanov-ZZPS) (24. 08. 2017).
- Simoniti, Sergej. 2016. Agencija za zavarovalni nadzor. [Https://www.a-zn.si/wp-content/uploads/letno_porocilo-2016.pdf](https://www.a-zn.si/wp-content/uploads/letno_porocilo-2016.pdf) (21. 08. 2017).
- SSKJ. 2017a. *Posrednik*. [Http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=posrednik&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=posrednik&hs=1) (19. 08. 2017).
- SSKJ. 2017b. *Provizija*. [Http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=PROVIZIJA&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=PROVIZIJA&hs=1) (19. 08. 2017).
- SSKJ. 2017c. *Inkorporirati*. [Http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=INKORPORIRATI&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=INKORPORIRATI&hs=1) (09. 09. 2017).
- Šrše, Dejan. 2011. *Spoštovanje določb Obligacijskega zakonika in Zakona o zavarovalništvu pri poslovanju zavarovalnega posrednika*. [Http://www.zav-zdruzenje.si/wp-content/uploads/2013/01/Spostovanje-dolocb-Obligacijskega-zakonika-in-Zakona-o-zavarovalnistvu-pri-poslovanju-zavarovalnega-posrednika.pdf](http://www.zav-zdruzenje.si/wp-content/uploads/2013/01/Spostovanje-dolocb-Obligacijskega-zakonika-in-Zakona-o-zavarovalnistvu-pri-poslovanju-zavarovalnega-posrednika.pdf) (20. 08. 2017).

Varuh človekovih pravic. 2017. *Kaj varuh lahko stori?* [Http://www.varuh-rs.si/iscete-pomoc/kako-vam-lahko-varuh-pomaga/kaj-varuh-lahko-stori/](http://www.varuh-rs.si/iscete-pomoc/kako-vam-lahko-varuh-pomaga/kaj-varuh-lahko-stori/) (07. 09. 2017).

Zavarovalni zastopnik. 2017. 215. člen. [Https://www.akvizitor.si/dobro-je-vedeti/zavarovalni-zastopniki-in-posredniki/](https://www.akvizitor.si/dobro-je-vedeti/zavarovalni-zastopniki-in-posredniki/) (19. 08. 2017).

Zavarovalnica Triglav. 2017a. *Zgodovina zavarovalnice.* [Http://www.triglav.eu/en/about_us/history/](http://www.triglav.eu/en/about_us/history/) (19. 08. 2017).

Zavarovalnica Triglav. 2017b. *Zavarovanec.* [Http://vsebovredn.triglav.si/druzina/kdo-je-zavarovanec-in-kdo-zarovalec](http://vsebovredn.triglav.si/druzina/kdo-je-zavarovanec-in-kdo-zarovalec) (05. 09. 2017).

Zavarovalno pravo. 2011. *Zavarovalne storitve.* [Http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/ss/Gradiva_ESS/UNISVET/UNISVET_68ET_Zavarovalno_Ciglic.pdf](http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/ss/Gradiva_ESS/UNISVET/UNISVET_68ET_Zavarovalno_Ciglic.pdf) (26. 08. 2017).

Zdravnik za zavarovanja. 2017. *Nov nemški model zavarovalnega posredovanja.* [Http://beta.publishwall.si/zdravnik-za-zavarovanja/post/272545/nov-nemski-model-zavarovalnega-posredovanja](http://beta.publishwall.si/zdravnik-za-zavarovanja/post/272545/nov-nemski-model-zavarovalnega-posredovanja) (09. 09. 2017).

Združenje zavarovalnih posrednikov. 2017. ZZPS. [Https://zzps.gzs.si/](https://zzps.gzs.si/) (20. 08. 2017).

PRILOGE

Priloga 1 Pogodba o poslovanju posrednikov

POGODBA O POSREDOVANJU

sklenjena med

posrednikom: _____

in

naročiteljem: _____

I.

Posrednik se s to pogodbo zavezuje, da si bo prizadeval najti in spraviti v stik z naročiteljem osebo, ki se bo z njim pogajala za sklenitev naslednje pogodbe: _____ .

II.

Posrednik mora naročitelja nemudoma obvestiti o vseh okoliščinah, ki so pomembne za nameravani posel.

Posrednik se zavezuje, da bo v vsakem primeru posebej preveril boniteto tretje osebe, in sicer na naslednji način: _____ ter o svojih ugotovitvah nemudoma obvestil naročitelja.

Pogodbeni stranki ugotavljata, da je naročitelj ob podpisu te pogodbe posredoval posredniku naslednje podatke o svoji boniteti: _____, ki se jih zaveže vsakih _____ mesecev aktualizirati.

III.

Posrednik se zavezuje, da bo posredoval pri pogajanjih in si prizadeval za sklenitev pogodbe.

IV.

Naročitelj s to pogodbo pooblašča posrednika, da sme sprejeti izpolnitev obveznosti iz pogodbe, ki je bila sklenjena z njegovim posredovanjem (OPCIJA: ta pogodbena določba se lahko tudi izpusti, če naročitelj posrednika za sprejem izpolnitve obveznosti ne želi pooblastiti).

Posrednik mora naročitelju nemudoma izročiti vse, kar je prejel od njegovega sopogodbenika in mu podati račun, ki mora vsebovati naslednje sestavine: _____ .

V.

Posrednik se zavezuje, da bo dobljeno naročilo izvršil osebno, vendar pa lahko po poprejšnjem dovoljenju naročitelja izvršitev posla zaupa tudi komu drugemu, ki ga sam izbere in v tem primeru tudi odgovarja za njegovo ravnanje.

VI.

Posrednik je dolžan varovati poslovne tajnosti naročitelja, za katere je zvedel med posredovanjem zanj.

VII.

Naročitelj se zaveže posredniku za opravljeno delo dati plačilo v obliki provizije, ki znaša _____ % od vrednosti sklenjenega posla (OPCIJA: možno je določiti tudi fiksni znesek plačila ali pa fiksni znesek kombinirati s provizijo).

Posrednik ima tudi pravico do povračila stroškov, ki jih je imel pri izpolnjevanju naročila, in sicer v pavšalni višini _____ (OPCIJA: Za obračun stroškov se lahko uporabi tudi efektivna metoda, pri kateri mora posrednik za vsak strošek posebej predložiti ustrezno dokazilo).

Pravico do povračila stroškov ima posrednik tudi v primeru, če pogodba, za katero je posredoval, ni sklenjena.

Naročitelj bo dolžni znesek plačila (provizije) in stroškov nakazal na posrednikov TRR _____ pri _____ .

Če je pogodba neveljavna, ima posrednik pravico do plačila, če mu vzrok neveljavnosti ni bil znan.

VIII.

Naročitelj se ni dolžan spustiti v pogajanja za sklenitev pogodbe z osebo, ki jo je našel posrednik in tudi ne skleniti pogodbe z njo pod pogoji, ki jih je sporočil posredniku, vendar pa bo posredniku povrnil škodo, ki mu bo nastala, če bo pri tem ravnal nepošteno.

IX.

Posrednik pridobi pravico do plačila iz prvega odstavka določila VII te pogodbe tedaj, ko je pogodba, za katero je posredoval, sklenjena. (OPCIJA: Možno je s pogodbo dogovoriti, da pridobi posrednik pravico do plačila, četudi ostane njegovo posredovanje neuspešno. V tem primeru je najbolje dogovoriti fiksni znesek plačila. Možni so še različni drugi dogovori glede nastanka pravice do plačila, ki so podrobneje predstavljeni v komentarju obravnavane pogodbe.)

X.

Če bo posrednik delal v nasprotju s to pogodbo ali v nasprotju z interesi naročitelja za drugo stranko, pravico do posredniškega plačila in pravico do povračila stroškov izgubi in je zraven tega naročitelju dolžan povrniti tudi s tem nastalo škodo.

XI.

Če bo posrednik za isti posel, kot je naveden v 1. določilu te pogodbe, prejel naročilo tudi od druge potencialne pogodbene stranke, se zaveže o tem nemudoma obvestiti naročitelja in mu s tem v zvezi zlasti sporočiti pogoje glede plačila in povrnitve stroškov, kot so dogovorjeni s to drugo stranko.

XII.

Posrednik ima na teritoriju _____ izključno pravico do posredovanja za naročitelja glede poslov iz določila I te pogodbe, naročitelj pa se zavezuje, da na tem teritoriju sam ali preko drugega posrednika ne bo iskal priložnosti za sklenitev pogodbe.

Posredniku pripada pravica do plačila iz prvega odstavka določila VII te pogodbe, četudi pri pogodbi, ki jo je sklenil naročitelj s tretjo osebo na teritoriju iz prvega odstavka tega določila sam ni posredoval.

Pravica posrednika in obveznost naročitelja iz prvega odstavka tega določila prenehata, če posrednik pri svojem delu ni v zadostni meri aktiven, pri čemer se šteje, da posrednik ni v zadostni meri aktiven, zlasti če: _____ .

(OPCIJA: pogodbeno določilo o ekskluzivni pravici posrednika se lahko tudi izpusti, ali pa se namesto za določen teritorij ekskluzivna pravica predvidi za določen krog oseb, ne glede na teritorij).

XIII.

Ta pogodba lahko preneha zaradi objektivne nemožnosti izpolnitve ali če se stranki tako sporazumeta. Posrednik sme pogodbo odpovedati, naročitelj pa sme od pogodbe odstopiti.

XIV.

V primeru spora se pogodbeni stranki dogovorita, da je za njegovo reševanje pristojno sodišče _____ .

XV.

Pogodba je sestavljena v 4 izvodih.